

Opsamling efter første runde af institutionsakkrediteringer i 2014

Danmarks Akkrediteringsinstitution (AI) gennemførte i 2014 de første institutionsakkrediteringsprocesser efter den nye akkrediteringslov. Akkrediteringsrådet traf afgørelser om akkreditering for de første fem institutioner i december 2014, og i marts 2015 fulgte afgørelserne for de næste tre institutioner.

AI ønsker med dette notat at formidle de erfaringer og overvejelser, vi har gjort os efter denne første runde. Notatet inddrager de oplysninger, vi løbende har fået af de deltagende parter undervejs i processen og på afsluttende evalueringsmøder med hver af de deltagende institutioner, akkrediteringspanelerne og repræsentanter for de studerende.

Baggrund

Da akkrediteringsloven blev vedtaget i 2013, var det med intentionen om at tydeliggøre og understøtte, at de videregående uddannelsesinstitutioner skal tage et større ledelsesmæssigt ansvar for at sikre kvaliteten og relevansen af deres egne uddannelser. Loven lægger op til, at hver enkelt institution skal udvikle et kvalitetssikringssystem, som passer til institutionens specifikke forhold, og som kan vise, at den leverer god kvalitet. En positiv institutionsakkreditering er udtryk for tillid til, at institutionen selv kan sikre kvaliteten af sine uddannelser tilfredsstillende, og institutionen opnår dermed også større frihedsgrader, fx retten til at udbyde nye uddannelser.

Det er også en ambition med akkrediteringsloven at støtte op om et sammenhængende uddannelsessystem ved at skabe ét fælles eksternt kvalitetssikringssystem for hele sektoren, hvor alle institutionerne skal leve op til de samme akkrediteringskriterier med de krav og forventninger, der ligger heri. Den fælles ramme skal samtidig give plads til hele spekteret af videregående uddannelsesinstitutioner fra de store og fagligt brede institutioner til de mindre og mere specialiserede. Derfor lægger akkrediteringskriterierne vægt på, hvad et kvalitetssikringssystem skal kunne, frem for at stille meget specifikke krav til bestemte måder at opbygge et kvalitetssikringssystem på, eller til, hvordan kvalitetsarbejdet skal udføres.

AI har søgt at udfolde disse forventninger og intentioner i et akkrediteringssystem, som understøtter institutionernes eget kvalitetsarbejde og fremmer udvikling – samtidig med at det indfanger kvalitetsproblemer, hvor de måtte findes.

Den valgte tilgang

AI skal bidrage til at sikre, at alle de videregående uddannelsesinstitutioner leverer uddannelse af høj kvalitet, som har relevans for samfundet. Vi skal tilrettelægge processer, hvor højt kvalificerede akkrediteringspaneler kan vurdere, hvordan en institution lever op til akkrediteringskriterierne.

6. marts 2015

Danmarks
AkkrediteringsinstitutionBredgade 38
1260 København K
Tel. 3392 6900
Fax 3392 6901
Mail akkr@akkr.dk
Web www.akkr.dk

CVR-nr. 3060 3907

Sagsbehandler
Inge Enroth
Tel. 72318833
Mail ie@akkr.dk

AI har valgt en metodisk tilgang, som vi mener, er velegnet til dette formål. Denne tilgang bygger på fit-for-purpose-løsninger og -vurderinger. Vi har fravalgt tjeklister, præskriptive krav og automatvurderinger (af typen ”hvis a, så b”) af de samme indikatorer hver gang. Institutionerne bliver vurderet på deres egne præmisser af akkrediteringspaneler, som er nøje udvalgt til den enkelte proces. Frem for altid at se på de samme forhold under hvert institutionsbesøg tager hvert panel stilling til, hvordan det bedst kan afprøve, om institutionen lever op til akkrediteringskriterierne. Rammen for en institutionsakkreditering er altid de fem akkrediteringskriterier. Men det er op til panelet at vælge områder ud til en grundigere undersøgelse og vurdering. Panelet tager altså selv stilling til spørgsmål som ”hvor er det væsentligt at se nærmere på det enkelte kvalitetssikringssystem?”, ”hvordan fungerer de centrale mekanismer for kvalitetsarbejdet?”, og ”hvor kan der konkret være problemer?”.

Efter vores dialog med de institutioner og akkrediteringspaneler, der har deltaget i første runde, er det vores opfattelse, at metoden er hensigtsmæssig. Panelerne har kunnet vurdere og begrunde, om de forskellige institutioner hver på sin måde lever op til de forventninger, som akkrediteringskriterierne angiver. Institutionerne har givet udtryk for, at processen og resultaterne har givet inspiration til forbedring og udvikling, netop fordi der er taget udgangspunkt i den enkelte institutions konkrete situation. Det spor vil vi derfor fortsætte ad.

En metode, der lægger stor vægt på at forstå og vurdere institutionerne på deres egne vilkår, må nødvendigvis basere sig på stærke faglige vurderinger af, hvordan institutionens konkrete valg bidrager til at opfylde akkrediteringskriterierne. AI skal sikre, at de forskellige akkrediteringspaneler behandler sammenlignelige forhold på samme måde. Men netop fordi hver institution er forskellig, og fordi et velfungerende og udviklingsorienteret kvalitetssikringssystem nødvendigvis må tage udgangspunkt i den konkrete kontekst, vil vi sjældent stå med fuldt sammenlignelige situationer. Hver institutionsakkreditering vil derfor være betydeligt mere unik end de mange uddannelsesakkrediteringer, vi hidtil har gennemført. Vores erfaringer peger på, at dette bedst opfylder de forventninger, som akkrediteringsloven udtrykker, og derfor i sidste ende giver den bedste uddannelseskvalitet for de studerende.

Vi skal sikre åbenhed i forbindelse med de forskellige led i akkrediteringsprocessen og klare begrundelser for akkrediteringspanelernes vurderinger. Gennemsigtighed og klare argumenter er forudsætningen for, at institutionerne kan bruge akkrediteringsprocessen og akkrediteringsrapporten til forbedring og udvikling. Vi lægger derfor vægt på at udarbejde grundige, velunderbyggede rapporter, og vi vil løbende synliggøre vores processer og begrunde vores metodiske valg. Dette notat er et led i dette arbejde.

I det følgende vil vi uddybe nogle af de metodiske elementer i institutionsakkrediteringsprocessen. Det gælder institutionens skriftlige dokumentation, audit trails, de to institutionsbesøg samt AI's vejledning.

Den skriftlige dokumentation

Den skriftlige dokumentation i en institutionsakkreditering indhentes ad flere omgange: Før første besøg indsender institutionen en selvevalueringsrapport, og før andet besøg indsender institutionen dokumentation for de valgte audit trails. Des-

uden efterspørger akkrediteringspanelerne i mange tilfælde supplerende dokumentation i løbet af processen, når de bliver opmærksomme på, at de mangler centrale oplysninger, som de formoder, at institutionen ligger inde med. Al dokumentationen gøres i første omgang tilgængelig for panelet og senere for Akkrediteringsrådet. Ligesom ved institutionernes aflevering til AI sker dette elektronisk.

Det er intentionen, at en institutionsakkreditering hovedsageligt skal bygge på dokumenter, som institutionen selv bruger i sit styrings- og kvalitetsarbejde. Dokumenterne kædes oftest sammen af en forklarende redegørelse.

I de første otte institutionsakkrediteringer har der været en stor mængde skriftlig dokumentation. Nogle af de deltagende institutioner har givet udtryk for, at det har været et stort arbejde at samle dokumentationen, og alle akkrediteringspaneler har givet udtryk for, at det har været et omfattende arbejde at bearbejde materialet, og at for meget materiale potentielt kan være med til at sløre billedet. God dokumentation er afgørende for en god akkrediteringsproces, hvor institutionen oplever sig hørt og forstået, og hvor panelet har forudsætninger for at foretage solide vurderinger, som institutionen kan bruge i sit videre arbejde. Tilbagemeldingerne på akkrediteringsrapporterne fra både institutioner, paneler og Akkrediteringsrådet i første runde har været, at analyser og vurderinger er grundige, forståelige og velunderbyggede. Det finder vi selvsagt helt afgørende, og vi tilskriver det blandt andet den grundige dokumentation, som panelerne har haft til rådighed. Panelerne skal have den nødvendige dokumentation, men der skal samtidig tages hensyn til, at store dokumentationsmængder er ressourcekrævende for alle. Vi skal finde den rette balance.

AI vil derfor fortsat have fokus på, hvordan vi kan understøtte og lette dokumentationsarbejdet for alle de involverede i akkrediteringsprocessen. Det er vores erfaring, at det kan være meget værdifuldt med en grundig dialog mellem institutionen og AI for at hjælpes ad med at afklare spørgsmål om den rette dokumentation. Vi vil bestræbe os på at forklare den enkelte institution så præcist som muligt, hvilke konkrete dokumenter akkrediteringspanelet efterspørger, eller hvilken problemstilling panelet gerne vil have yderligere belyst, så institutionen kan finde netop den dokumentation frem, der belyser det. De erfaringer, vi har gjort i de nu afsluttede sager, vil gøre os bedre i stand til at vejlede i de kommende sager.

For at hjælpe akkrediteringspanelerne vil vi opfordre institutionerne til at være omhyggelige med at forklare, hvor panelerne skal lede efter hvilke oplysninger i den skriftlige dokumentation. Det er en god ide, at institutionen lader sine bilag ledsage af et overblik over materialet og en læsevejledning. Alternativt vil AI formidle et relevant overblik til panelerne, under hensyntagen til at det samtidig er vores opgave at sikre rum til panelets egne analyser og vurderinger af materialet.

Audit trails

Brugen af audit trails i akkrediteringsprocessen har til formål at belyse, hvordan kvalitetssikringssystemet fungerer i praksis. Da det ikke er muligt at gå i dybden med alle facetter af et kvalitetssikringssystem, vælger akkrediteringspanelet nogle områder ud til audit trails. På disse områder skal institutionen vise, hvordan kvalitetsarbejdet fungerer i praksis.¹

¹ For mere information om audit trails, se *Vejledning til institutionsakkreditering* på www.akkr.dk.

Første runde har vist, at der er forskelle i akkrediteringspanelernes valg af audit trails. På den mindste institution valgte panelet to audit trails, mens der på de øvrige institutioner blev valgt mellem tre og syv audit trails. Nogle af dem har haft fokus på afgrænsede emner, fx kvalitetssikring af praktikken eller institutionens arbejde med at undgå frafald på uddannelserne. Andre har været mere åbent formulerede og har set bredere på sammenhængen i kvalitetssikringssystemet.

I alle tilfælde har akkrediteringspanelerne og AI tilstræbt at udvælge audit trails, som tilsammen giver et indtryk af kvalitetsarbejdet i dybden på konkrete uddannelser og samtidig giver oplysninger om, hvordan de centrale mekanismer i institutionens kvalitetssikringssystem fungerer i praksis. Panelerne har også haft særlig opmærksomhed med hensyn til områder, hvor der på baggrund af den skriftlige dokumentation, nøgletal og første besøg kunne tænkes at være særlige udfordringer med kvaliteten. Desuden har institutionens ledelse haft mulighed for at foreslå audit trail-emner eller -områder til panelets overvejelse. Der var i flere tilfælde sammenfald mellem de forhold, som hhv. institutionen og panelet ønskede at se nærmere på.

I den afsluttende evaluering har institutionerne udtrykt generel tilfredshed med de udvalgte audit trails. Efter institutionernes mening har akkrediteringspanelerne med deres valg af audit trails vist både indsigt i og respekt for den enkelte institutions særegenhed, ligesom de valgte audit trails har givet panelerne mulighed for at komme med nuancerede analyser og vurderinger.

To besøg

Akkrediteringspanelet og AI har aflagt institutionen to besøg som led i institutionsakkrediteringen. Formålet med det første besøg har været at give panelet indblik i selve kvalitetssikringssystemet, hvordan det er tænkt og opbygget, og hvordan kvalitetsarbejdet er organiseret. Dette er blevet belyst på panelets møder med ledelsen og de medarbejdere og studerende, som har særlig indsigt i kvalitetssikringssystemet. Desuden har første besøg dannet grundlag for panelets valg af audit trails. Formålet med andet besøg har været at vurdere, hvordan kvalitetsarbejdet fungerer i praksis. Her har panelet mødtes med repræsentanter for ledelsen på forskellige niveauer og et bredt udsnit af medarbejdere og studerende, som har fortalt om deres erfaringer med kvalitetsarbejde i dagligdagen.

Generelt vurderer AI, at de to besøg har tjent deres formål godt, hvilket også understøttes af tilbagemeldinger fra institutioner og akkrediteringspaneler. Det er en stor opgave at sætte sig ind i og forstå en kompleks organisation, som en uddannelsesinstitution er, og derfor har det været godt at kunne gennemføre første besøg med dette som formål. Desuden har det været helt afgørende, at panelet under andet besøg har kunnet gå i dybden med, hvordan kvalitetsarbejdet bliver gennemført i praksis.

I et enkelt tilfælde var de to besøg slået sammen til ét besøg, og akkrediteringspanelet udvalgte audit trails før besøget på baggrund af institutionens skriftlige dokumentation. AI har også fundet denne praksis velegnet i det konkrete tilfælde, hvor der var tale om en mindre institution med én uddannelse. Vi vil overveje at benytte denne praksis igen, men vil altid vurdere det i den givne kontekst.

Vejledning til institutionerne

AI har formuleret en meget åben skriftlig vejledning, som giver institutionerne et stort råderum til at beskrive, hvordan de opfylder kriterierne. Derudover vil vi supplere vejledningen med notater om delelementer, hvor vi vurderer, at vi kan vejlede, oplyse og formidle erfaringer, efterhånden som de opnås, uden at gå ind over institutionernes råderum eller akkrediteringspanelernes beslutningsrum. Det har vi fx gjort med notatet om velfungerende praksis set som et metodisk spørgsmål. Vi har også udarbejdet et notat om kvalitetskultur, som angiver mulige måder at operationalisere begrebet på i forbindelse med en institutionsakkreditering. Og senest har vi udarbejdet et notat om institutionernes evalueringer af egne uddannelser. Her er der tale om et nyt krav, som har givet anledning til usikkerhed om fortolkningen, og i notatet formidler AI erfaringerne fra første runde til brug for institutionernes videre overvejelser.

AI står også til rådighed med løbende mundtlig vejledning til institutionerne. Vi inviterer institutionerne til vejledende møder forud for institutionsakkrediteringerne. Derudover er vi altid åbne for institutionernes spørgsmål og kommentarer og søger at vejlede i den udstrækning, vi kan.

Akkrediteringsrådet har udarbejdet et notat om sine forventninger til en institutions kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbejde ved hhv. positiv akkreditering, betinget positiv akkreditering og afslag på akkreditering. Notatet er retningsgivende for den samlede vurdering af en institution og dermed helt centralt for akkrediteringspanelerne og AI. Senest har rådet i et nyt notat tilkendegivet sine forventninger til de professions- og erhvervsrettede uddannelsers videngrundlag.

Akkrediteringsrådets og AI's notater findes på hhv. www.akkrediteringsraadet.dk og www.akkr.dk.